

Инвестиция проектлени кыдалып тамамлануу эм башка саладыла

Аыры. Алы 1-чи беттеди.

Район башы билим берүү, саялык саклау, культура, адамды иш бл жактынуу же адмла болганларныю оюслеринде да айтканды. Инвестиция проектлени жашауда бардырыкча артыкда улууз бурганды. Олайтанга көрө, бюгонюкнде «Севкаврентен» заводда бийик технология ренгенг оборудуованне чыгаруу. «Майский» комбинатта телпичине эмда «Агро» предпритиияда консовор заводну иштетуу жаны бл проекте андан ары бардырылыккыла. Алада битеу да бирге 530 ишчи жер кыурагара белгиленеди.

Аладан башка проекте да бардыла. Сөз ючюн, таза полимерлер жараштырылган «Этна» заводну иштетирге белгиленеди. Проект Север-Кавказ федеральный округну айнытууну стратегиясына кошоулганды. Аны иштетирге 9,8 миллиард доллар керекди. Аны 2020 жылда толуу кюч бл иштетирге белгиленеди. Ол битеу ая, 70-150 адам жашара коттежд э кыурагара мурат этиледи.

Андан сора да, былайда болушкучу производствода да болупкыда. Бюгонюкнде анга жер бөлүнгөнди. Завод толуу кюч бл ишлеп башалса ая, анда 1500 адамды иш табыллыкды. Районда башка инвестиция

проектле да бардыла. Районду демография болууну носуде э былай шоттола келтирилгенди: озган жыл 477 миң тууганды, 579 адам өлгөндү. Жылы ичинде районга 668 адам келген эсе, тышына 568 адам кеткенди. Халкыны 52 процентти (24,8 миң адам) иштерге жаралуу жыл санады. Алай аладан иш бл жаланд 12,4 миң ишчи келтирилгенди.

КМР-ни промышленность, откүл энергетика эм ЖКК министр Адиб Абрагев а жашау этерге кыркыууу, осал юйөөдө адмланлы кенюоруу жаны бл

программада белгиленген ишлени тамамлап башоуга кереклик эсерткенди. Алай э керлик жылдада Федеральный ардан ача бериллик тойлоюдо, дегенди. Юрий Атаманенко бу иш кыуралууу бардырылганнан, алай эки юйөөдө адмланлы жер коюштору да бар эдиле, ала жангы юйөөдө да болсала иш болуугун айтканды.

Адиб Абрагев РФ-ни Президентти бу программаны тамамлай туруп, адмланлы жангы юйөөдө кенюоруу бургуурунунда эсерткенди. Аны бу эсертине кошула, Арсен Канокос аз атакчы коттежде ишленети, жылга эса барганы бл юйөөдө иелери союсселе, аланы кенгертича онгла да кыурагара керекди, дегенди.

Биринчи вопрос бл байлалмы кызыл отилген эсертуйөөдө Майский шахарда 14-но номерли орта школга кыошак мекям ишлерге, шахарны 1-чи номерли гимназиясыны эм Александровскан станицада 12-чи номерли сабий садны башларын алышндарыкыла, Сабийлини чыгармачылыкларыны арасыны мекямны жангырттырга, «Россия» культуру юйюно таш кенюорууу, «Светлана» коттежде этерге, 19 школда от тошууден сакылган сигнализация орнатырга эмда башка мужушланы тамамлауура керекисси белгиленгенди.

Жыйлынуу экинчи кесиндеди Правительствоу членери харноклик иштерини тамамлап айтканды. Черек району администратциясы таматасы Термиханалы Махтн кеп болмай Жемтала эде миллияныю оюнчуну пунктуна чабы уулукту этилип, аны мекямны бир кесиге кюйюорюнгөн билдиргенди. Арсен Канокос министрлге аны терк окуучу тап халгга келтирерге бурюоганды.

Сөз шокланы компьютерле бл жактынуу ююсонден да барганды. Бу жаны бл хал бед оосады. 20 окуучуга бир компьютер жеткен шокла барды. Андан сора да, компьютерле бед эскидиле. Сафарби Шагапосов келир жыл информатика битеурусой олимпиада Нальчикде бардырылгырга болуугун билдиргенди. Ол тийишли даражада этер ючюн а, 320 жангы компьютер керек болуукду, дегенди.

Арсен Канокос шоклолда 5 жылдан эски компьютерлени кетериге керекиссин эсертгенди эмда жууаплы бийластырге республиканы шоклоларда нечча компьютер жеткмегенди. Алагач кыошаклар бир ача кыошактылыгын билдирге бурюоганды.

Жыйылууда башка вопросла да озюлгөннөдө.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Школ жашау

Хар сабийге билимин, хунерин есдюрюрге онг табылыккыды

Элбрус районда сабийлге кыошак билим беруге улуу эс бурюуды. Аланы хар жаны бл да айырларын жалчытырып ийишли урעדжаналыны сети жетишмил ишлейди. Тырууауда сабийлени бл жаш адмланлы чыгармачылыкларыны айнытууну арасы аллай урעדжаналыны араларында жалаңа бизни республикада угтай, Юг федеральный округта окуучу бед илгенден бирине саналады. Бизни корреспондентиси аны директору Мисиряны Фарида бл уюшак этгенди.

Фарида Магомедовна, окуучу жыл бошталганды, аны иштетирге оюсонден бед айттырга болууксуу?

Жылы ичинде арада кырккы жуууу сабий биригуйе (юкюден артык окуучу кыуруу) ишленедиле, алагач 1230 сабий жоргогач. Алачы кыбасоу кызыкчыла эдиле, алай, бола келгенча, спорт эскичалыны беригек сайлауу жактыкчыла да аз тоюнд эдиле, ала 33,8 процентти тутканды. Бу айттылганга бизде билим алырга кыошаксы эмда улуу юйюорени сабийлеринден 219-уюу жоргогачкы кыошаксы болууксуу.

Окуучу-юйретуу ишчи кезинде аны хар затдан да толуу эмда хайырлы болууча этерге итинеби. Аны ючюн а көп торлю амаланы, он санда педагог инновациялары да хайырланабыз. Саууктууларыны чекленген онгыра болууча, эскирилген келбюорек эс бурюуга, фахмулдуула болушугура, асламлы ишлени бл солунуу игирек кыурагара корешгенби.

Арача кесини юйюенден сора да бизни кыошакта сабийлени иш жашагын жерлеринде тап жараштырылган клубларыбыз болганларды да жетишмил ишлерге ахшы себеллик этгендиле: спорт техника клуб «Метевор», художестволуу – эстетика клуб «Фантазия» эм «Орпёнок» Элледе да бизни филиалларыбыз бардыла.

Мен билгенден, ача сабийле он неда бу торлю жангы билим бергенден сора да, алачаны чыгармачылыккы ишге юйретеди, устаклыккы алырга да?

Хау, озган окуучу жылда бизге жоргогөннөдө, окуучууну курсуу жетишмил болууча, эскимлене берген сабийлерден 36-сы «Мастер» деген устаклык алгандыла. Анга шагарталык эткен удостоверенила «Барысына да информатика», «Патриоттар клубу», «Ресторан бизнес», «Кыошак юйюо сервис» деген биригуйеле окууган сабийлере берилгенди. Энди ая ала союсселе, кеслери сайлаган устаклыккы сабийлери орта эдиле, окуучу юйөөдө, ишчилерини андан ары есдюореге неда кеслери практикалы ишлени башларга болуукчыла, айттырга?

Мен жаланда хорлаган сабийлени агадан айтканды. Аладан сора да, бизге жоргоу билимлери есдюорегенден келгеп экилчи, ючюнчю жерле да берилгенди, он неда бу торлю конкурсулада лауреатла неда дипломатла болганла да бардыла.

Сизге жорюор, билим алганыны жетишмилери ая кыалайды?

Бизде окууган сабийле жылны ичинде торлю-торлю

Фарида Магомедовна, директору Мисиряны Фарида бл уюшак этгенди.

конференциялагыла, конкурсула, ахциялагыла, эришуйеле кыатышкандыла, ахжид да, жетишмилери да бардыла. Алайды да, Тонгуруланы Диана тамата классланы окуучуларыны «Сигма-илму»-билим беруу урעדжананы (НОУ) республикалы илму конференцияларыны «География» конференция хорлаганды. Башинчи – сегизинчи классланы окуучуларыны он урעדжананыны гитче окуучуларында (в малых четях) Кудайалы Лейла («Прикладное творчество» секция), Астемир Кушхов («Экология» секция) биринчи жерлени алгандыла.

«Кыаламыкыны сыйнабыз» деген республиканы заочный конкурса «Майклар литература» деген сабий биригуйеге жорюоген Топгуруланы Зарема да хорлаганды. «Тууган журт унутурук тоюлюнд» деген республиканы заочный конкурса «Телюениле ахчымликлери» деген иш бл, бек ити кериююленге жетишип, Ходаманы Бек-жылыгычына Азретни, Левон Кандашвилини, Геккиланы Илиясны кыыйыналары улууду.

Мен жаланда хорлаган сабийлени агадан айтканды. Аладан сора да, бизге жоргоу билимлери есдюорегенден келгеп экилчи, ючюнчю жерле да берилгенди, он неда бу торлю конкурсулада лауреатла неда дипломатла болганла да бардыла.

Сизге жорюор, билим алганыны жетишмилери ая кыалайды?

Бизде окууган сабийле жылны ичинде торлю-торлю

Алай сизде юйюренгенлени барысы да бир кибик кеслери билим даражада кертюотала болмаза?

Бары да бир кибик болуп кыаламзыгыкы байды. Алай бизни арада жыл сайын кыурай-асламлы ишле бардырыладыла, алагыз берги жоргогач сабий биригуйелени барысы да кыатышкандыла. Аны иштетирге болган, артыкча айырмалы болганланы саугалабыз, барысын да кууандырып, келерини кетюорук, аз – кеп болса да, саугыла бербесиз. Ол а, ахжид да, чыгармачылыккы ишге келлендириуде ахшы себеллик этеди.

Андан сора да, сабийлени иштетирге дайым кертюотала кыурайыз, ала болган залны эскипнатла бл жангырткыбыз, интеллект оюнна, конкурсула, викторинала, байрамла неда бир башка торлю юкюле бл байлалмы торлю-торлю кыурауу-асламлы оюннала, эришуйеле бардырыбыз, эскируула кыурайыз. Биз, районуу Юрууну эм социальный айнытуу управленийсы, «Эни сабий» деген район ресурс координация-диагностика арасы, Битеу билим беруу урעדжаналыны, Кууиланыны Кыайсыны атылгыла двореци «Осыры Бахсан» деген чекки заставта бл кыаты байлалмыкы жорюотубиз. Бизде юйюренгенле концерт номерлени кертюотедиле, он неда бу кууанчалыга кыатышканды. Кысык айтканда, аланы хар бири да кеслерины жорюклерни жараткан иш табыллыккыла.

Фарида Магомедовна, жангы окуучу жылда бизни арагач келлик сабийлени не зат сакылады?

Биз перспективаны окуучу план жараштырылганбыз. Анда сабийге кыошак билим беруу жаны бл ишчи гит жоллары белгиленгенби. Кесибизни иш-бизде, алгылчана, баш жорюккуну тутарыкчыла: ыразы болганлап неда сойюмгөенлери бир сабий да келпирек жерге тойлоюду. Бизге жорюор, билим алырга сыйкы сабийлени барысына да, хар заманда бола келгенча, кесини билимин есдюорюорюне толуу эркилик берликбиз эмда инсан кесине жол табар, кесини хунерин есдюорюорюне ючюн, битеу кереклик кыошак кыурагара жорюшрикбиз.

Окуучу жылны ичинде сабийлени көп сейрилик затла саккайдыла. Он неда бу торлю биригуйеле окуугандан сора да, ала Фестивалында, конкурсула, конференциялагыла, интеллектуал оюннала, концертлере, эришуйеле, дагыда башка затлагыла кыатышкырыкчыла. Хар бирине да кесини усталыгын, хунерин кертюорторге он болууксуу.

Ушаккы Анатолий Сафронов бардыранды. Сураны автор алганды.

Законсуз бардырылган кыурулушла шахарларыбызны сыфатларын бузадыла

Аыры. Алы 1-чи беттеди.

Энди республиканы экология, табыггай, социальный жаны бл экинчилери эсте алуу бл районларыны баш элини айтынуу скармалары жараштырырга керекди. Бюгонюкнде аллай скармалары жаланд Элбрус, Черк, Лескен, Бахсан районлары барды.

Ирина Кауфова шахарда кыурулуш бардыруу жаны бл документагыны хазирлаганда чыккыган проблемаланы юслеринде да айтканды, аланы иштетилерин да кыура эткенди. Биринчиден, ала ахча кытыкчыла бл байлалмыкыла. РФ-ни Шахара кыурулуш бардыруу жаны бл кодкисы кызыл этилгенден бери республиканы муниципалды районларыны бюджетлериинде бу жумушлагара бир сом да берилгенди. Болсода бу ишчи аналыйыкыла, аналга КМР-ни Правительствоу болушкучу этерге айтканды. Кодкеске эмда 131-чи номерли федеральный законга тийишликчиде бу борм муниципалитетлени боюнчарына салынганды. Алай анча админист-

рацияланы таматарлары ахча табарга керекдиле, деп белгиленеди Ирина Боровицна.

Топография материаланы жокуулушу да ишге чырмау этеди. Милитерлер аны иштетирге керектисиз хазирда, болсода билгы ахча кытыкчы тынды. Анга керекли 11 миллион сом быыл бюджетте кыошумлаганды. Болсода министрлге толуу ишчи жалны аягына дери тамалар кыраткыла. Шахара кыурулушланы проектирлени жараштыруу жорюугун тохаштырган республиканы правуу ахча жокудыла. Ол себепден министрлге толуу ишчи буюркы хазирлаган РФ-ни Шахара кыурулуш бардыруу жаны бл кодкисы кызыл этилгенден бери республиканы муниципалды районларыны бюджетлериинде бу жумушлагара бир сом да берилгенди. Болсода бу ишчи аналыйыкыла, аналга КМР-ни Правительствоу болушкучу этерге айтканды. Кодкеске эмда 131-чи номерли федеральный законга тийишликчиде бу борм муниципалитетлени боюнчарына салынганды. Алай анча админист-

архитектура жаны бл управленийсыны таматасы Арсен Нагосев, Прохладный шахары администрациясыны жашау журт-коммунальный молк жаны бл управленийсыны таматасы Феликс Махонкин, Бахсан шахары администрациясыны кыурулуш он архитекура жаны бл управленийы таматасы Джахмулди Кочесокое да өлөшкөндөн.

Арсен Нагосев айтканды көрө, шахарыне тынгалы ремонт Нальчикки жангы генпланны жараштырырга 17 миллион сом берилмелери ышана эди, болсода республиканы бюджетте бу мужушла белгиленгенчиде. Депутатла Нальчик эрки таркы кыошак кыурулуш барганына жарыгыларны билдиргендиле. Алай Арсен Нагосев республиканы ача шахарыны таркы бл байлалмы ормланма сактылууга астам эс буртууга чыккылыгына жарыгылар кыошкунды «Алада кыурулуш бардырырга эркилик берилмейди. Кеп болмай Нальчикде РФ-ни Кинематография стерици окуучу келечелери «Поледа» кинотеатры мекямны бл шагырайленген эдиле. Ала уруш-

дан сора былай мекям ахырда торюлемгенне бек сейир этгенди», - дегенди.

Парламентарийла Нальчик чекрени жогосон тап халга келтирерге керекисси да эсерткенди. Арсен Нагосев айтканды көрө, чекрени жагысы шахардан республиканы илгигине кенюорюгөндү. Анда таландарыуу ишлени да республиканы рддирдырга тийишликкерекисси да эсерткенди. Бизде 20 миллион сом берилгенди, алай ол ача бу проблеманы толусулай кетериге жетерик тойлоюду», - дегенди.

Жыйылуу КМР-ни Правительствоуу бл жер-жерлени администратцияланы таматарларына тийишли эсертуйе кызыл этиу бл бошталганды. Анда келир жыл республиканы бюджетте шахара кыурулуш бардыруу жаны бл документацияны хазирлагыла ача бөлюрге, топорнагы материаланы жараштырырга болуукчыла керекисси айтлады.

АБДУЛЛАХИАНЫ Фатима.

Гитче бизнесге - улуу кыайгырыуу

Аыры. Алы 1-чи беттеди.

Андан сора Север-Кавказ банкны председатели Виктор Гаврилов гитче он орта бизнесе банк кылалып болушкучу этгендиги ююсонди айтканды. Гитче бизнесе бл корешкенди 88 процентти ахча кыошкунды бл алгандыла. Болсода хар предпринимательни да банканд ахча алыр оюу жокуды. Аны ююсонден видео-конференцияда старповольчю предпринимательле да айткандыла. Сөз ючюн, аладан бири ишчи ахчалны жарым жыл озгунуу анга кредит бериге сойюмгөенлери черттенди.

Битеу ол заттаны эсте ала, Севербэк гитче бизнесе болушкучу мурат бл кредитлени жангы торюлерин бери башларга оюулашканды. Сөз ючюн, аладан бири эки

жылга берилди. Предпринимательлер миллион сомуу кыайгытыла аны не мурат бл алганыны кертюотмөй эм залогусу алырга болуукчу. Битеу ол амалда гитче бизнеси айткыны ичинде себеллик эткендиги сөзюсөздү.

Андан сора жыйылууда эс субъектлени келечелерине берилгенди. Аланы хар бири да регионларында предпринимательге кыалай болушканды, мындан ары кыалай онгла кыурагара дегенлерины юслеринден айткандыла.

Кыабарты-Майклардан анда Учаланын Кляйм отчөт этгенди. Ол кесини докладдан гитче эм орталык бизнесе республикада кыалай болушкучу эм кыалай этилгенден башлаганбыз. Ол билдиргенге көрө, кыош болушкучу «Развитие и поддержка малого и среднего

предпринимательства в Кабардино-Балкарской Республике 2007-2011-ые годы» деген республикалы целевой программаны чеклеринде бардырылган. 2007 жылдан бери 2010 жылны баш айыны ичинде ол программага 607,3 миллион сом ахча кыошартылганды. 5 миңг ахчы предпринимательге эм кеслерины бизнеслерины ачарга сойюгөле да болушкучу этилгенди. Ол санда ары дери ишчиз турганла да бардыла.

Хар 25-чи предприниматель республиканы власть органдарында болушкучу табады. Бютоюнда эни эс жаш адмалгаы блнонеди. Бизнес-план жараштырып келген эм аны кыурулушган грантка тийишли болады. Бизнес бл эки жылдан көп юрөшмөгөнлени бир-бир затлагы этген кыошчарыны (500 миңг сом чаклы) да кыай-

тарыладыла.

Ина уру эни чертип кыурулда бек улуу бизнес-инкубатор бизни республикада болганыны айтканды. Анда кеси ишлени ачар он 70 предприниматель берилгенди. Докладын бошай, ол КМР-ни Президентини бизнес бл корешкенлени конкурс бл айырып, тыш кыурылганы бек и бизнес-шкырланы кыурагы жибериу программасыны ююсонден да кысык айтканды.

Конференцияны ахырнда Север-Кавказ банкны председатели Виктор Гаврилов Север-Кавказ федеральный округну Статус-промышленный палаталарыны ассоциациясыны председатели К. Туганов бл байлалмы жорюотуучу ююсонден келишимге кыл салгандыла.

ТАПАСХАНЛАНЫ Аминат.

Кенгеш

Борч кетмей, суу келмес

Тырууауу шахарада суу бл жактынууу проблемасы ююсонден-кезигуу чыгыа туруучуду. Маюне ахча да энергияны ачуу организацилаа сууну тын-тыт тургандыла. Аны хатасындан көп жашуу кавартала аны кескеге суууу кыала эдиле. Бу болуучу баш сылтау ая халкыны жанандан коммунальный молк жуушуга, он санда суу бл жалчытынуу, ахча төлөмөгөндиги, аны бл ачкыла ая «Кыабмалкы-берго» байлыгы акционер

обществовго борчла есе баргызадыды. Тырууауу шахары бл Элбрус районно оюнуучулары, бу болмулга кыайгызы эте, битеу келечерин аны тамамлауга бургандыла. Предприниматели, организациланы, урעדжаналыны жашуу журткы коммунальный молк службаныны оюучулары, жамаяут организациланы келечерги кыатышпын бир неча кенгеш да бардырылганды. Халкыны арасында аналгылы иш бардыруу эм төлөуени жыйуу

жаны бл эни бригадада кыурауу аныла. Ийем. Кудаланын кыи окусуна район газети оюу бл тырууауулагы ол жаны бл чакырыуу эткенди.

Бу ююнде бардырылган кезигууу кенгеште Элбрус району коммуналды таркы башчылары Сотталаны Кыурман төлөуле этдирюлөмөсөле, мындан ары да суу тышымлай кыаллык тойлоюду, дегенди. Айлык хакыларын дайым да замандына алып турган, алай жашуу журт-комму-

нальный молк комплекс этген аныла. Ийем. Кудаланын кыи окусуна район газети оюу бл тырууауулагы ол жаны бл чакырыуу эткенди.

Бу ююнде бардырылган кезигууу кенгеште Элбрус району коммуналды таркы башчылары Сотталаны Кыурман төлөуле этдирюлөмөсөле, мындан ары да суу тышымлай кыаллык тойлоюду, дегенди. Айлык хакыларын дайым да замандына алып турган, алай жашуу журт-комму-

Анатолий ТЕМПОР.

Брифинг

Барыбыз да биригик суюлсек...

Бу ююнде КМР-ни МВД-га Кыабарты-Майклары тиштерилерини союзууну председатели Раиса Шорованы, республиканы Мусулмайларыны дени управленийсыны башчыныны орунбасары Алим Сокоженны кыатышкучулар бл брифинг кыошкунды. Анда эс экстремизме бл терроризмге кыажу юкюрени ююсонден бурюоганды.

Телюениле КМР-ни билим нал миллияныны начальнигы кулуугуну топурган Анатолий Барсогов аханда. Бек алгыны ол ююсубюдеги аханда Ич ишлени министрствосу кыалай мужушла тамамлаганыны ююсонден билдиргенди. Аны айтканды көрө, гитче ишлени ачарына планланган эки грантомөт, сегиз «Калашников» автомат, жыйбарок ош листолет, аладан онсегизиси газ бл ишленген, жыйбарма алты гранат, 3,5 миңг ок сыйрыкчыланды. Чачдырыуу затла да табылгандыла.

Биз кесини Бахсанда болгун он саугылагы кыл жетдиргенге шешкилик бл экуюлен да тутулгандыла. Бюгонюкнде тигитиу ишле бардырыладыла. Чачдырыуу заттаны законсуу ташыгыларны ючюн да бир кыурум адан тутулганды.

Барсоговуну билдиргенне

көрө, бюгонюкнде ала законсуу саугултанган аманыкчыны кыурумлауны отуз сегиз членин кылейди. Аладан ошуну халкыла аралы, кыалганылар ая федеральный излөуеудиле. Аланы ата-аналары бл сөлөшчү, сабийлери, аны арзаклыклары бл келип, миллиячыла терсипкерин жокчы эсе, прова нызамга тийишликчиде кыурулууларга айтканды. Аны хайыры болганын да чертгенди Анатолий Маремович.

Жыл башланганын прова нызамны саккайганын органданы кертюотуу. Саугултанган аманыкчылыкчыны кыурумлауны ачарына планланган эки грантомөт, сегиз «Калашников» автомат, жыйбарок ош листолет, аладан онсегизиси газ бл ишленген, жыйбарма алты гранат, 3,5 миңг ок сыйрыкчыланды. Чачдырыуу затла да табылгандыла.

Биз кесини Бахсанда болгун он саугылагы кыл жетдиргенге шешкилик бл экуюлен да тутулгандыла. Бюгонюкнде тигитиу ишле бардырыладыла. Чачдырыуу заттаны законсуу ташыгыларны ючюн да бир кыурум адан тутулганды.

Барсоговуну билдиргенне

када аны атачы-анасы, тукуму, эли барды. Биз барыбыз да жуу-апыбыз аны ючюн, - дегенди Шорова.

Аны айтканды көрө, ажалып он аманыкчы ишлени этти айланганын, туюуну таматарлары кыошак алып, тюз жолга чыгарырга керекдиле. Юйретуу иш, бек биринчиден, юйөөдө башланды, алайык школ, бийик билим берген юй, бир зат да бераллык тойлоюду.

Бюгонюкнде жаш адмланлы законсуу амалдыкчы кыурулууга кыошумлауларны салуу таууну ишкенинде, динде керекдиле. Ол терт оюмду, аны мурдоорудин бл кыыйын экономика болуу угтай, эни аманыкчылыккыды, - деп да кыошакчы тишурваланы советини башчысы.

Битеу ол заттаны юслеринде кыошак алып, тюз жолга чыгарырга керекдиле. Юйретуу иш, бек биринчиден, юйөөдө башланды, алайык школ, бийик билим берген юй, бир зат да бераллык тойлоюду.

ОСМАНЛАНЫ Айтшат.

ЭСГЕРИУ

Ма аллай эди бизни Исхакъ

Газаланы Махмутну жашы Исхакъ 1908 жылда Чегем таранын Эл-Тобо деген гити эминиге турганды. Андан ары барсанг а Гуржо бла чекке жууктада Бугенга тирепсе. Ол бу арузда Телегрегин кысыр кыяла кырушалган бек эрттеги кыйыр эди. Газа улу Булунгуу, Эл-Тобон да, турган элперинча, бирча сюенгенди, ариу да көргөнү. Эки элдинге да анга да алай эдиле.

Гван көп торло кырдыклары жарашдыр, сабылге, абаданлагга, кырттагы да кырап турганды. Алай бла билмили врачле, медикле да жетишкен оутуну эмда уруш аллы жылда келге жараганды. Аны жашы да, игилге этерге керек болса, бир затан да амаганды.

Талайлары «Заман» газетде да басмаланган эдиле. Алай элде кысыр жашыбызны жашуу 2009 жылы апрель айында замансыз кюлгөндү. Газаланы Исхакъны кеси райоубандан, республикадан тышында да таный эдиле, шубехлары көп эдиле. Совет жылда бизге келген туристле, «Чегем», «Башил» турбалында солустанла да бек алга аны табууну эдиле, тауларыбыз, жер, суу эдиле ол уста билучу эди. Келген кыонаклагга эскурсоод болуп кыялыгы эди.

Алты жылы да толмаган жашкы, көчгочюлюк сыпак, Казакстанны Жамбул облысын, Кызыл-Кемюр элине тошогенди. Анда он классны бошагандан сора Алматада университетте кирип тургандай, анасы жаныз жашыны мында кыюп кетилеги тойомде деп, окууундан да айырып, Кавказга алып келген эди.

Исхакъ Улуу Кыайсын мында туулу эсгерте кирип жазууларын мында жазып, дунияга аны, кесини атын да белгиле этген Чегем азуу бла өткөмөнчю эди. Сюймеклигини да чегни жок эди. Бу таушук жерде өмүрөлдөн берги да, кесерине аянапа деген тауула жашагандарын көргөткөн, мында битиу жер, суу атла малкыр тилде жюргөнөлөрүн да билдирип, аланы жыйып турганды.

«Чегем», «Башил» турбалында солустанла да бек алга аны табууну эдиле, тауларыбыз, жер, суу эдиле ол уста билучу эди. Келген кыонаклагга эскурсоод болуп кыялыгы эди. «Заман» газетибиз, «Минги-Тау» журналибиз Газа улу жазган корреспондентчилик, кысык халпараны, таурунаны, назмулары да сойюп окуганды. Китап этти чыгарыны аны көп назмулары да кыялыгында. Аланы, жалаңда кыюлга алып, басмага хазырларга керекди.

«Чегем», «Башил» турбалында солустанла да бек алга аны табууну эдиле, тауларыбыз, жер, суу эдиле ол уста билучу эди. Келген кыонаклагга эскурсоод болуп кыялыгы эди. «Заман» газетибиз, «Минги-Тау» журналибиз Газа улу жазган корреспондентчилик, кысык халпараны, таурунаны, назмулары да сойюп окуганды. Китап этти чыгарыны аны көп назмулары да кыялыгында. Аланы, жалаңда кыюлга алып, басмага хазырларга керекди.

Бмилими, эсли жаш абзырлармаганды. Халкы бла бирге болганды. Эл-Тобонде кой-журт да сапганды. Анасы Кудайланы Мурайны кызы Маирсуханга жашкы, жаныз эгечи Шарибага билектик эткенди, Окууну а, Нальчикде университетте кирип, андан ары заочно бардырганды. Аны бошоп, Тёбен Чегемни орта

шкулунда устаз болуп ишлегенди. Сора аны районо Отыры Чегем башланган школга директор этип жибергенди. Анда педагог коллективге сегиз жылны башчылык этгенди. Ол, усталыкы ишин уста билгенде, көп затдан аңгылау болган жаш эди. Эштата, бу жаны бла он атасы Махмуту ушу болур эди. Отыры Чегемде халкыда жоюргөн багыш аманлагга ол бек уста болганды. Дарманлыклары бол-

«Чегем», «Башил» турбалында солустанла да бек алга аны табууну эдиле, тауларыбыз, жер, суу эдиле ол уста билучу эди. Келген кыонаклагга эскурсоод болуп кыялыгы эди. «Заман» газетибиз, «Минги-Тау» журналибиз Газа улу жазган корреспондентчилик, кысык халпараны, таурунаны, назмулары да сойюп окуганды. Китап этти чыгарыны аны көп назмулары да кыялыгында. Аланы, жалаңда кыюлга алып, басмага хазырларга керекди.

«Чегем», «Башил» турбалында солустанла да бек алга аны табууну эдиле, тауларыбыз, жер, суу эдиле ол уста билучу эди. Келген кыонаклагга эскурсоод болуп кыялыгы эди. «Заман» газетибиз, «Минги-Тау» журналибиз Газа улу жазган корреспондентчилик, кысык халпараны, таурунаны, назмулары да сойюп окуганды. Китап этти чыгарыны аны көп назмулары да кыялыгында. Аланы, жалаңда кыюлга алып, басмага хазырларга керекди.

Конкурс

Аналаны Фатимат

Ботланы Борис

Эм кючлюле Петербурга барлыкдыла

Информация коммуникацияла, жамаут биригуле эмда жаш тёлону ишлери жаны бла министрствону жыйылула бардырылуучу залыны санагында экран, столпаны кесеринде уа плаката, буклетке көрөндө. Анда республиканы Черк, Терк, Прохладна районларыны бла Нальчик шахарны Сайблени бла жаш тёлону чыгармачылыкларыны республикалы ююнде юйрөнгөнлени кызууму «XXI өмюрнө алычысы» деген да бла сайблени бла жаш тёлону жамаут биригулерин алдыларыны башчыларыны эришленин кытышырга келген эдиле. Он кюн Битеруссей эришлени регион кезиге оюну финал кесиге бола эди. Аңа кытыш халпа ары дерри кесерини районларында бла шахарларинда хорлагында эдиле.

Жаны бла да бек игини» тохташдырган тын туюн эди. Нек дегенде конкурса кытышкына: Бзынгындан келген Ботланы Борис, Прохладна району Заренкоско станицасындан Аналаны Фатимат, Прохладный шахардан Мария Кашкарова, Ирина Доценко, Марина Шкуратова, Хамид Шамилов, Терк райондан Адам Карежев, Нальчикде сайблени бла жаш тёлону чыгармачылыкларыны республикалы ююнде юйрөнгөнлени кызууму, бу жолга дерри да республикада, районда, ул угай да, Россияда бардыргандан торло-торло конкурсада хорлап, грамоталагы, дипломлагга тийишли болганы эдиле.

Бери келген хар жаш адам кесини эмда ол ары кирген жамаут биригуно ююнде халпа айтылга, социалны проектлерин кырууларга, командада ишлени билгенди, дагында башха залыны көргөзторге керек эди.

Эришуге келгенге эки кыуумга юлөш ингенди. Биринчиде жыл саналары 14-ден 18-ге, экинчиде да 26-дан 30-га дерри болганы эдиле. Эришуге келгенге эки кыуумга юлөш ингенди. Биринчиде жыл саналары 14-ден 18-ге, экинчиде да 26-дан 30-га дерри болганы эдиле.

Аланы ишлерине багыны да республикада белгили жаш тёлону кызуумланы башчыларындан кыууларган жюрини членлери бердик эдиле. Аны кызуумна министрствону бөлөмюлерини таматарлары Андор Курашинче бла Алла Шевченко, Кзабаргы-Малкырада «Дети России» деген жамаут организацины председатели Фатима Абазехова, КММК»-н студент советини председатели, «Нальчик шахарны жаш тёлосу» жамаут организацины председатели Азамат Люев, аны орунбасары Жапуланы Ирина, жаш тёлу правительствону кыруулу эм архитектура жаны бла министри Мурат Афрунов бар эдиле.

Оңгу болганы сентябрь айда битеруссей заочный конкурса кытышырыкыдыла. Анда алычыла уа ноябрь айда Санкт-Петербурга очный конкурса барлыкдыла.

Жюрини членлерине «хар не

ХОЛАПЛНЫ Марзият.

ОЗДРУУ Грузиниле Сталинин тууган журтунда эсгертемесин кетергенди

Озган байрым ююню кечесинде Гори шахары ага майданында Иосиф Сталинин доммакыдан ишленген музейини жашауларын халда бузуп алы кеткенди. Аны кетериу ишле барган кезиуде майданы полициячыла кырушалап тургандыла. Эрттенкиде уа анда жашаганы халкынын багамасы жеринде болмаганын эсепкенди.

Озган өмюрнө 50-чи жылларын да бир адамга табууну терсеген кезиуде Сталинин Тбилизде эсгертемесин көр кетерген эдиле. Аны кырууларга деп мингле бла саналган адамла чыкган эдиле. Властыла ююню хайранланган эдиле, аны халасындан адамла да өлгенди. Энди ол бушу да «окуманлагга» аталганды.

Жангы жылы алында Кутаисде Аскер Сыйлыккыны мемориалы жок этилгенди. Эсакашвили, халкыдан кыюктуу, Улуу Ата журтунда кытышкыны намыскырына деп ишленген ол эсгертеми чачдырханды. Аны чачдырханда, гитче кызычык бла аны анасы да өлгенди.

Озган өмюрнө 50-чи жылларын да бир адамга табууну терсеген кезиуде Сталинин Тбилизде эсгертемесин көр кетерген эдиле. Аны кырууларга деп мингле бла саналган адамла чыкган эдиле. Властыла ююню хайранланган эдиле, аны халасындан адамла да өлгенди. Энди ол бушу да «окуманлагга» аталганды.

ГИБДД ЭСГЕРТЕДИ Кеф базгынылык

Ичип руль артына олтурган адам кесине, башхалагы да кыаллай уллу кыюктуу салганыны ююнде сагышы эте болуру? Не хазна билде, кеф болуп, машина жюргөткөн уллу жигитликке санаында, кесерине бек басынадыла. Алай медикле уа шарт тохташдыргандыла кеф адамны келерини жотюлюкери азайганын, акылында алай артында аны өлөмдөн куткалалмагандыла.

Аны малгазын вандала алайдан кыачын кеткен эди, алай жол-патруль службада ишлене, изилуе мыймай кыюлга алып, аны тапкындагы эмда тургандыла. Он Заково элден 21-жылкы жаш болганды.

Жарсыуга, ол эсгертиле көплене тохтамайдыла. Администрация алай алай водител кыруу кесине ката салып кыласа уа... Быйыл 23-июнда индирликде сагат-сагет гизини жарымы бола БМВ-520 автомашина. Неделина орам бла бара, Газ-3110 автомобиль бла кыгышканды, андан чартап, теректе урулганды, алайдан да учканды баргы, ююно арбызындан чыгып

Эки ийке мындан алга аны машианы ичип турганлай жарюрттени ючюн туткан эдиле. Иши сюдге берилип тура эди. Водител удостоверенисын алганын бир неча аны ичиде жолда кыюктуусу жюрюю жорукларына алты кере бузуклык этенди, аспасындагы машинасын мардадан терт сюргенди бла.

Билдирю

Бююнолгондо, дарманла кыуаганд-багы, жалгандан-жалгын болла барган дундик, көп ауруудан кутхарган, насыбаны насып кыошкан, ашыкылыгыла жон ачкан «7000 аула» деген китап басмаланганды. Аны почтаны бөлөмюлерде, Карашев аты орамдагы китап туюнде сагып алырга болуусу.

Кыруу болган бу телефон бла сөлөширге болукуду: 8-928-717-32-51

Бир ыйкыгга гороскоп

5-чи июлдан 11-сине дерри

Кыюкчарла. Дин бла байланы китап-ланы окурга итинриксиз. Ии нигетиизни бопонда иленирирге тап кезиуде, ашы устас табылганды. Ии иянаылуугуз эм билмей турганлай келген сезим ыйкыгы ичиде сизге ишде, жашауда да болуурукчулук.

ны көз алларында болуусу. Аны эюитке туугуз да, кесигини ии жаныгыз бла көргөзторге ююргенди Орта эм барзаконде жорюштин кыюлгагы тобеширле болукудуна соймеклик жолунда. Солуу конумай турганлай келген сезим ыйкыгы ичиде сизге ишде, жашауда да болуурукчулук.

Анала. ыйкыкыны аспасыны кыялы, болуусу этеркиди, аны бла бирге ол кезиуде жетишмилди да болуук тойлокосу. Бош контеригизни кылаай ашырыгыгыны ююнде ии сагышы этигиз. Барзаконде ары сюйгөн адамларгызыга, шубехларыгызга эо буртугыз, кесигини эни жашауугузга да.

Кызыла. ыйкыкыны талгыгыгыны бодюрорге да, кыошкы били алырга да бек ии кезиуде. Он жууксы заманда иш хакыгыгыны көбейтирге болушуркуу. Андан сора да, бу ыйкыда ача болуугузуну ииленирирге башка онугуз да болукуду. Ол чекге жетер ючюн а, солуу конде ишлерге тошеркиди.

Этизле. Бу ыйкыда сиз бек тири болууктуз. Он тигитени эи кючюнозю тюз жолга салсагыз, бек ии жетишмиле ююнде ии тауруна этеркиди. Быйкыда бек кыюктуу кезиуде уа сиз жашауга артык бек келишимден затла ююнде ии кезиуде кезиуде санарга болукуду. Нек дегенде ол халкысыз ону болукуду да, аны ючюн.

Текемюйөзле. ыйкыкыны алында онуула эрте аразы болмаганын аны алында иш алында сиз тюз болууга кыюлгагыгы болуусу. Алай эе да, ширю толопононо көргөзтор кезуу тойлокосу, кыюлугу, сөлөзгөз тап кезиуде дерри. Артында орта эм барзаконде уллу болмаса да, ии жетишмил болукуду.

Айрычабакыла. жашауугуз терли ыйкыдан чыгып этеркиди, ол кыюктуу да тойюгю, сиз кесигиз анга итингенде ючюн. Алай эе уа кыагыгыда болган адамла да сизни аныгына эрте ююргөшкис. Быйкыда бек кыюктуу кезиуде уа сиз жашауга артык бек келишимден затла ююнде ии кезиуде кезиуде санарга болукуду. Нек дегенде ол халкысыз ону болукуду да, аны ючюн.

Суукыула. Битеуу кезиге ююргөзторди. Кертиси бла да, эо буррууча кыл; бир жерден башха жергеги көчиркис, ююг тынгылы ремонтну этеркиди, огузсу ююрге адамы кыошукчу?

Айрычабакыла. жашауугуз терли ыйкыдан чыгып этеркиди, ол кыюктуу да тойюгю, сиз кесигиз анга итингенде ючюн. Алай эе уа кыагыгыда болган адамла да сизни аныгына эрте ююргөшкис. Быйкыда бек кыюктуу кезиуде уа сиз жашауга артык бек келишимден затла ююнде ии кезиуде кезиуде санарга болукуду. Нек дегенде ол халкысыз ону болукуду да, аны ючюн.

Чабакыла. ыйкыкыны орта ююнде кыялыгында, хар негиз да сюйгөнчюна болукуду. Ол ююнде уа сизни ююргөшкис артык көрчюнолу болукуду, тегерекге-башка да артык эо бурлук тойлокосу. Сөлөшүмуге да ыйкыкыны ал контери артык ии болуук тойлокосу эеле да, ахар контери уа ача болуугуз итиненик кезиуде. Шабат конде да ишлерге тошерик болуп.

Аспаны. ыйкыкыны алында сиз онуула

Чабакыла. ыйкыкыны орта ююнде кыялыгында, хар негиз да сюйгөнчюна болукуду. Ол ююнде уа сизни ююргөшкис артык көрчюнолу болукуду, тегерекге-башка да артык эо бурлук тойлокосу. Сөлөшүмуге да ыйкыкыны ал контери артык ии болуук тойлокосу эеле да, ахар контери уа ача болуугуз итиненик кезиуде. Шабат конде да ишлерге тошерик болуп.

Сөзбер

Газетини 122-чи номеринде басмаланган сөзбери жууларды.

ЭНИИ: 1. Мирзею бюртожко «кийими». 4. «Ана» сабий тилде. 6. Кийик тоңуруу баласы. 9. Азыны уллу «сарындышы». 11. Сау болгон жараны «эсгертемеси». 12. Бауруу. 13. Жыртылып кетгини малтанды. 14. Кыулакыга кириучю. 16. Абылуланган адамын «жвачкасы». 18. Жаш. 19. Жазык, хар ким да арт буюп кыюгын адам. 20. Онеки ай. 22. Жугуу турну кыулагы аны эслеген да этмедди. 23. Ариу. 25. Бичак «курка». 26. Юч-төртжыллык кылы. 27. Тышы - жуптыруукчу, ичи -. 33. Он жетсе, болмап жок, дейдише халка. 34. Тар, таша жер. 35. Учдакт. 37. Тюелени сатыры. 38. Хыярланы кыагыгычу.

ЕРЕСИНЕ: 1. Ол сөз да «кыамай» деген магананы тутды. 2. Аныны бир кесиги. 3. Баш кийим. 5. Бек кыруусуз чекке жеткен адам. 7. Аренда. 8. Тюошю бир кесини. 10. Биреуну кыатында кесин көргөзторге ююргюш. 15. Мени эрттенкиде эрте... 17. Таууну бир ичим битерикчи сөз. 19. Башхаладан артык кыялып турган кыруусуз кысуу. 20. Жаз башы кыар. 21. Кыялындан кыруулуучу. 24. Сейрлик. 28. Эртте кесин тыдырдыр-

маган ажир, батпыра аты. 29. Аяу тургыны кыагыгыны «танчакы». 30. «...чүккөш. 31. Арыгыгарак, оюк жикли адам. 32. Жырыкыда, тауда да болады. 36. Юй башында ... кийиз.

Сөзбери ТОКУМАЛНЫ Хусейн жарашдырганды.

УЧРЕДИТЕЛИЕ:КЗАБАРГЫ-МАЛКСАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
АДИКАЛАНЫ Владимир, АПАЙЛАНЫ Музафар (баш редактору орубасары), БЕЙПАЙЛАНЫ Муталы (баш редактору орубасары), БИТИРЛАНЫ Аманат, ТЕКУЛАНЫ Хожа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКУБЛАНЫ Борис (жуулары секретары).

ТЕЛЕФОНА:
Редактору ирешини - 42-63-01. Баш редактору орубасарлары 42-38-21, 42-76-22. Жуулары секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректоры - 42-63-52.

РЕДАКЦИНЫ БЕЛОМЕРИ:
Жамаут-политика жашууу бөлөмү - 42-47-68, 42-34-20. Экономика бөлөмү - 42-66-73. Културалы бөлөмү - 42-75-82. Социалны политиканы бөлөмү - 42-46-76, 42-75-89. Жаш кыякыгыны бөлөмү - 42-46-71. Псыкмыланы, рекламаны эм билдирилуе бөлөмү - 42-37-34. Тилмачыны бөлөмү - 47-31-28. Сурат алычу бөлөмү - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-38-88. Операторы - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла кыагыт жорютмейди. Кюл жаламылга ренезия этилгенди эм ала артык кыагыт жорютмейди. Газетде басмаланган материалда айтканы оюмда редакцияны оюму бек келишимге болуу керек. Ала ала айтканы хар зат кичин, Россия Федерацияны басмаын ресовленд Законунда тииншиликке, материалды авторлары кесери жууапмадыла.

Редакция авторлардан 400 гитет тизгенди (машика бла жазылган 5-6 бет) кешке алынды.

Редакция Басмаын эм аспасы информацияны эришкерини кырууруу жаны бла Кызабаргы-Малксар район инспекцияда 1994 жылда 14-июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер - 41-0066. Индекс - 51532

Газетини басмагыта КМР-ни Информация коммуникацияла, жамаут биригуу ююнде эм жаш тёлону ишлери жаны бла министрствосуно компьютер службагы хазыр этгенди.

Коплет 1905 жылда Революция аты республикалы ююргөзторго басмаланганды, Нальчик шахарда. Ленин аты проспект, 33

Газетини ишлерине талайлары ючюн КМР-ни почта сувалына федералды Управленисы жууларды. Телефонла: 42-06-51, 42-19-97

Газетини роиннагы салгы учуру КМР-ни «Росстат» акционер общество жууларды. Телефон: 42-69-34

Номерге графике көре 19 сагыта кыюп салынганды. 21.00 сагыта кыюп салынганды.

ГАЗЕТИН НОМЕРИНЫ ЧЫГАРТАГАНЫ:
Токумаланы Хусейн - дежурный редактор; Гайланы Рита жуулары секретарыны орунбасары; Ахматланы Шакида (3-чү бетле), Зезаланы Лида (1,2-чи бетле) - корректорла.

360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5

Тиражи 3850 экз. Заказ № 1858

РЕДАКЦИНЫ АДРЕСИ: